

**Příloha oddílu A č. 5:
Návrh stanoviska**

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
100 10 PRAHA 10- VRŠOVICE, Vršovická 65

Č. j.:
V Praze dne

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce

„Aktualizace č. 3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje“

Předkladatel koncepce: Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo náměstí 3
601 82 Brno

Zpracovatel koncepce: knesl kynčl architekti s.r.o.
architektonický ateliér
Šumavská 416/15, 602 00 Brno

Zpracovatelé posouzení

Hlavní řešitel: Mgr. Pavla Dušková, EIA SERVIS s.r.o.
držitelka autorizace ke zpracování dokumentace a
posudku podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o
posuzování vlivů na životní prostředí osvědčení č.j.
87741/ENV/15, prodloužení autorizace č.j.
MZP/2020/710/4127

Spolupráce:

RNDr. Vojtěch Vyhnálek CSc., EIA SERVIS s.r.o.

Mgr. Jan Karel, ATEM, s.r.o.

držitel osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví dle §19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí č. osv. č. 11/2019

Mgr. R. Mužík, EIA SERVIS s.r.o.

držitel autorizace ke zpracování dokumentace a posudku podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., osvědčení č. j. 39738/ENV/10, osvědčení č.j. 39738/ENV/10, prodlouženo č.j.80105/ENV/14, MZP/2020/710/2019

držitel autorizace k hodnocení vlivů závažných zásahů na zájmy chráněné podle části druhé, třetí a páté zákona ve smyslu § 67 zákona č. 114/1992 Sb., č. MZP/2021/610/4536.

Ing. Alexandra Čurnová, EIA SERVIS s.r.o.,

držitelka autorizace ke zpracování dokumentace a posudku podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., osvědčení č. j. 39884/ENV/10, prodlouženo č. j. 74091/ENV/14, MZP/2019/710/10098

držitelka autorizace pro specializaci územní systém ekologické stability, č. 04 470.

Mgr. Alexandra Příbylová, EIA SERVIS s.r.o.

Mgr. Daniela Fogašová, Bucek s.r.o.

Stručný popis koncepce:

Aktualizace č. 3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje (A3b ZÚR JMK) obsahuje jeden nový koridor pro vysokorychlostní trať **DZ13 VRT (Praha-) hranice kraje - Brno**. A3b ZÚR JMK vymezuje novou územní rezervu RDZ11 pro terminál VRT Brno. Dvě územní rezervy RDZ01 VRT (Praha -) hranice kraje – Javůrek a RDZ02 VRT Javůrek – Brno jsou A3b ZÚR JMK rušeny. A3b ZÚR JMK není řešena variantně.

Průběh posuzování:

Se zpracováním návrhu A3b ZÚR JMK proběhlo rovněž zpracování vyhodnocení vlivů aktualizace na udržitelný rozvoj území v souladu s ustanovením § 37 odst. 1 stavebního zákona a v souladu s přílohou č. 5 k vyhlášce č. 500/2006 Sb. Součástí vyhodnocení vlivů návrhu A3b ZÚR JMK na udržitelný rozvoj území je také vyhodnocení této aktualizace na životní prostředí včetně vyhodnocení vlivů na veřejné zdraví (dále také „vyhodnocení SEA“). Podrobnější požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení SEA byly stanoveny ve stanovisku MŽP k potřebě posouzení

navrhovaného obsahu Aktualizace Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje z hlediska vlivů na životní prostředí ze dne 26.10.2022 č.j. MZP/2022/410/3802.

Samostatné vyhodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (část B VVURÚ) nebylo na základě stanoviska Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí ze dne 31.8.2022 č.j. JMK 131097/2022 podle §45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. zpracováno.

Aktualizace č. 3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje je pořizována zkráceným postupem dle § 42a stavebního zákona. Návrh Aktualizace č.3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje včetně vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území byl projednán na veřejném jednání konaném dne 3.10.2023.

Stručný popis vyhodnocení:

Vyhodnocení vlivů návrhu A3b ZÚR JMK na životní prostředí a veřejné zdraví bylo provedeno v souladu se stavebním zákonem a zpracováno v rozsahu přílohy ke stavebnímu zákonu a ustanovení § 10i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Dále bylo při hodnocení vlivů aktualizace na životní prostředí a veřejné zdraví respektováno Metodické doporučení Ministerstva životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, pro vyhodnocení vlivů PÚR ČR a ZÚR na životní prostředí vydané ve Věstníku MŽP v únoru 2015 (dále jen „Metodické doporučení“). Případné odchýlení od Metodického doporučení je uvedeno v příloze č. 1 Metodické vysvětlení k vyhodnocení SEA.

Při hodnocení byla použita semikvantitativní stupnice vyjádření míry vlivu od +2, +1, 0, -1 až do -2, tedy od potenciálně významného pozitivního vlivu až po potenciálně významný negativní vliv. Významnost vlivu vyjádřená touto číselnou hodnotou je dána očekávanou mírou ovlivnění, kvalitou ovlivněné složky životního prostředí a pravděpodobností, s jakou k ovlivnění při realizaci záměru, pro jehož umístění je plocha či koridor vymezen (dále také „záměr“) dojde. Dále byly sledovány vlivy krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, vlivy trvalé a přechodné a také vlivy přímé a sekundární, kladné a záporné.

A3b ZÚR JMK obsahuje vymezení nového koridoru pro VRT DZ13. Dále vymezuje novou rezervu RDZ11 a ruší územní rezervy RDZ01 a RDZ02. Všechny změny v textové části souvisí s těmito úpravami.

V rámci hodnocení vlivů na jednotlivé složky životního prostředí byly sledovány následující environmentální limity:

- Obyvatelstvo, lidské zdraví - soubor determinant, zahrnující vlivy kvality ovzduší, hluku, vibrací, faktory subjektivního vnímání kvality života a další aspekty;
- Ovzduší - území s překročením imisních limitů v pětiletém průměru;
- Biologická rozmanitost, flóra a fauna - zvláště chráněná území (chráněná krajinná oblast, národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka), lokality soustavy Natura 2000, lokality výskytu

zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem, ÚSES nadregionální a regionální úrovně, biotopy vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců (migrační koridory, jádrová území, kritická místa), Biosférická rezervace UNESCO

- Půda – zemědělský půdní fond (třídy ochrany ZPF, viniční tratě) a pozemky určené k plnění funkcí lesa – plochy PUPFL (kategorie PUPFL – lesy hospodářské, lesy zvláštního určení, lesy ochranné)
- Horninové prostředí – ložiska nerostných surovin (výhradní ložiska, nevýhradní ložiska, prognózní zdroje), poddolovaná území, svahové deformace, chráněná území pro zvláštní zásahy do zemské kůry, chráněná ložisková území, dobývací prostory
- Voda – záplavová území, CHOPAV, ochranná pásma vodních zdrojů, ochranná pásma přírodních léčivých a minerálních zdrojů, svrchní útvary podzemních vod, útvary povrchových vod
- Klima – byly vyhodnoceny vlivy na emise skleníkových plynů a lokální (mikro)klimatické podmínky
- Hmotné statky – zastavěné území, dopravní a technická infrastruktura
- Kulturní dědictví včetně dědictví architektonického a archeologického - památky UNESCO, národní nemovité kulturní památky, nemovité kulturní památky, městské a vesnické památkové zóny a rezervace, území s výskytem archeologických nalezišť (ÚAN I. a II. kategorie)
- Krajina – přírodní parky, krajinné památkové zóny. Byly vyhodnoceny vlivy na krajinný ráz a fragmentaci krajiny

Dále byly hodnoceny vlivy na předměty a cíle dotčených ZCHÚ, na odtokové poměry a vodní režim krajiny a na krajinný ráz a fragmentaci krajiny.

Identifikované vlivy na sledované složky životního prostředí byly souhrnně prezentovány v hodnotících tabulkách. Pro nový koridor byla zpracována tabulka sestavená z části popisné, analytické a hodnotící, která obsahovala mj. i navrhovaná opatření k vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci negativních vlivů, návrh ukazatelů pro sledování vlivu a celkové hodnocení koridoru či plochy.

Vyhodnoceny byly také kumulativní a synergické vlivy koridoru navrhovaného v A3b ZÚR JMK se všemi záměry vymezenými v ZÚR JMK a s ostatními stávajícími a navrhovanými záměry nadmístního významu na území Jihomoravského kraje, sousedních krajů a států. Pro hodnocení kumulativních a synergických vlivů byly použity informace o stavu životního prostředí a o složkách, které by mohly být negativně ovlivněny. Míra potenciálních kumulativních a synergických vlivů byla stanovena výše uvedenou semikvantitativní stupnicí. Při stanovení míry potenciálních kumulativních a synergických vlivů bylo vycházeno z charakteru hodnocených ploch, koridorů a záměrů a z charakteru území, ve kterém se hodnocený koridor nachází. Vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů je jednou z částí výše popsaných hodnotících tabulek.

Ve vyhodnocení SEA byla pro předcházení, snížení či kompenzaci zjištěných závažných negativních vlivů, kromě požadavků u koridoru aplikovatelných pro nižší územně plánovací dokumentace, navržena také obecná opatření, kterým bude nutné věnovat pozornost v navazujících územně plánovacích dokumentacích a v dalších fázích přípravy, zejména na projektové úrovni. Další opatření mohou být navrhována při zjištění dalších možných potenciálních negativních vlivů v navazujících úrovních plánování a projektové přípravy. Jelikož v rámci strategického posuzování vlivů návrhu A3b ZÚR JMK na životní prostředí probíhala vzájemná spolupráce mezi zpracovateli vyhodnocení SEA, pořizovatelem a projektantem, byla již minimalizační opatření navržená u ploch a koridorů, které by mohly mít potenciální negativní vliv na životní prostředí nebo veřejné zdraví, zahrnuta do výrokové části A3b ZÚR JMK.

Závěry posuzování:

Vlivy na ovzduší a klima

Z hlediska vlivů na ovzduší a klima převažují pozitivní vlivy. Uplatněním A3b ZÚR JMK budou částečně vytvořeny předpoklady k převedení automobilové dopravy na dopravu železniční. V důsledku toho se předpokládá snížení imisní zátěže a emisí skleníkových plynů v území.

Vlivy na obyvatelstvo, lidské zdraví

Co se týče negativního působení provozu vysokorychlostních tratí v rámci koridoru DZ13, za rozhodující faktor lze považovat hluk z železniční dopravy. Podle provedeného vyhodnocení bude realizace tratí nutně spojena s podmínkou zajištění protihlukových opatření zajišťujících splnění hlukových limitů, a to u koridoru DZ13 zejména v úsecích úrovně odpovídajících zastavěnému území obcí Lesní Hluboké, Javůrek, Veverské Knínice, Říčany, Ostrovačice, Popůvky, Troubsko, Ostopovice a Brno. Vzhledem ke stávající nevyhovující hlukové zátěži a k předpokládané hlukové zátěži z provozu VRT v oblasti obytné zástavby nejbližších obcí je v úseku Popůvky – Brno nutné kromě tzv. standardních, běžně využívaných protihlukových opatření (např. protihlukové stěny, zemní valy, zářezy s hloubkou několik metrů), uvažovat i s možností rozsáhlejších protihlukových opatření (povrchová anebo podpovrchová technická opatření znamenající zásadní snížení akustické zátěže ze železniční dopravy, např. kompletní zakrytování tratě či realizace tunelu, nebo hlubokých zářezů). V rámci projektové přípravy příslušných stavebních záměrů je tak nutné zajistit územní podmínky pro dostatečná protihluková opatření.

Z výsledků hodnocení vlivů na zdraví pak vyplývá, že i v případě zajištění hlukových limitů bude u části obyvatel v okolí tratí docházet k vysokému obtěžování hlukem (cca 13 % obyvatel) a silnému rušení spánku (cca 5 % obyvatel). Z toho je opět patrná potřeba optimalizace vedení trasy či dalších opatření tak, aby i při splnění hlukových limitů byl rozsah obytné zástavby, dotčené hlukem právě na úrovni limitu či na úrovních těsně podlimitních, co nejmenší.

V části území však může být realizace koridoru z hlediska hlukové zátěže i přínosem, a to tehdy, je-li nová trať vedena v souběhu s tratí stávající. V tom případě bude totiž nutno redukovat na úroveň limitů hluk ze stávající trati a výsledná úroveň zátěže se může i snížit.

Mezi další hodnocené aspekty, spojené s vlivy na obyvatele a zdraví, patří:

- vibrace – zde je opět nejvýznamnějším opatřením optimalizace vedení trati v rámci koridoru, případně lze aplikovat technická opatření v rámci projektové přípravy;
- rušivé vizuální působení – je nutno provést vegetační úpravy, které trať začlení do okolní krajiny a zmírní její vizuální působení, a to především právě u úseků s dlouhými a vysokými protihlukovými stěnami;
- prostupnost území – nezbytnou podmínkou je zajištění bezkolizních propojení pro pěší a cyklistickou dopravu.

Za předpokladu dodržení výše uvedených podmínek je vliv obou koridorů na obyvatelstvo hodnocen jako přijatelný, a to na hranici mírného až významného vlivu podle rozsahu a důslednosti uplatňovaných opatření pro zmírnění negativních vlivů tratí.

Vlivy na biologickou rozmanitost, faunu a flóru

Navržený koridor DZ13 je z hlediska vlivů na biologickou rozmanitost, faunu, flóru akceptovatelný. Pro minimalizaci negativních vlivů jsou navržena příslušná opatření v kap. A.8. a A.11., která jsou zohledněna v A3b ZÚR JMK.

Z hlediska vlivů na biologickou rozmanitost, faunu a flóru je nejproblematictější vliv na migrace. Riziko významně negativního vlivu je u koridoru DZ13, který je v souběhu s již existující bariérou - dálnicí D1. Realizace záměru je možná pouze s uplatněním opatření pro minimalizaci negativních vlivů.

Koridor DZ13 kříží nadregionální biokoridory. Vliv na ÚSES byl vyhodnocen jako potenciálně mírně negativní.

Vlivy na půdu

Navržený koridor DZ13 je z hlediska vlivů na půdu akceptovatelný. Pro minimalizaci negativních vlivů jsou navržena příslušná opatření v kap. A.8. a A.11., která jsou zohledněna v A3b ZÚR JMK.

Celkově si A3b ZÚR JMK vyžádá zábor ZPF v rozsahu 49 ha včetně těch nejcennějších půd I. a II. třídy ochrany (41 ha).

Z hlediska vlivu na lesní porosty dochází uplatněním změny k zásahu jak do lesů hospodářských, tak lesů zvláštního určení. A3b ZÚR JMK si vyžádá zábor PUPFL v rozsahu 17 ha lesa hospodářského. Zábor lesa zvláštního určení je menší než 1 ha.

Vlivy na horninové prostředí

Navržený koridor DZ13 je z hlediska vlivů na horninové prostředí akceptovatelný. Pro minimalizaci negativních vlivů jsou navržena příslušná opatření v kap. A.8. a A.11. a zohledněna v A3b ZÚR JMK.

Koridor DZ13 zasahuje na poddolovaná území, jinak A3b ZÚR JMK nevykazuje střet s limity horninového prostředí

Vlivy na povrchové a podzemní vody

Navržený koridor DZ13 je z hlediska vlivů na povrchové a podzemní vody akceptovatelný. Pro minimalizaci negativních vlivů jsou navržena příslušná opatření v kap. A.8. a A.11., která jsou zohledněna v A3b ZÚR JMK.

VRT mohou tvořit významnou překážku při povodňových stavech. Řešený koridor DZ13 prochází záplavovým územím. Vliv byl vyhodnocen jako mírně negativní.

Nelze vyloučit negativní ovlivnění režimu podzemních vod v důsledků realizace záměrů A3b ZÚR JMK. Riziko bylo vyhodnoceno jako potenciálně mírně negativní.

Vlivy na hmotné statky

Navržený koridor DZ13 je z hlediska vlivů na hmotné statky akceptovatelný. Pro minimalizaci negativních vlivů jsou navržena příslušná opatření v kap. A.8. a A.11., která jsou zohledněna v A3b ZÚR JMK.

Koridor DZ13 navržený v A3b ZÚR JMK zasahuje na zastavěná území obcí. Vliv na hmotné statky byl u koridoru DZ13 vyhodnocen jako potenciálně významně negativní.

Vlivy na kulturní dědictví včetně dědictví architektonického a archeologického

Z hlediska vlivů na kulturní a historické hodnoty nepředstavuje záměr A3b ZÚR JMK významné negativní vlivy. Koridor DZ13 zasahuje na území archeologických nálezů I. a II. kategorie. Vliv je hodnocen jako mírně negativní až zanedbatelný.

Vlivy na krajinu

Navržený koridor DZ13 je z hlediska vlivů na krajinu akceptovatelný. Pro minimalizaci negativních vlivů jsou navržena příslušná opatření v kap. A.8. a A.11., která jsou zohledněna v A3b ZÚR JMK.

Nové dopravní stavby mají převážně negativní vliv na krajinný ráz. Především je tento faktor významný v lokalitách s hodnotným krajinným rázem, jako jsou velkoplošná zvláště chráněná území, přírodní parky a krajinné památkové zóny. Dále se velké dopravní stavby významně podílejí na fragmentaci krajiny. Záměr VRT v koridoru DZ13 byl vyhodnocen jako záměr s potenciálně mírnými až významnými negativními vlivy na krajinu.

Synergické a kumulativní vlivy

Byly identifikovány potenciální významné negativní kumulativní vlivy navrhovaného koridoru pro výstavbu vysokorychlostní železniční trati DZ13 v A3b ZÚR JMK na hlukovou situaci a lidské zdraví se stávající dálnicí D1, s ostatními čtyřpruhovými silnicemi, s navrhovanými koridory pro výstavbu nebo rekonstrukci čtyřpruhových silnic a vysokorychlostní železniční trati v ZÚR JMK DS10, DS40 a DZ11.

Byly identifikovány potenciální významné negativní kumulativní vlivy navrhovaného koridoru pro výstavbu vysokorychlostní železniční trati DZ13 v A3b ZÚR JMK na krajinný ráz v blízkosti přírodních parků PPK Údolí Bílého potoka, Podkomorské lesy, Bobrava se stávající dálnicí D1, s el. vedením 400 kV a s navrhovanými koridory pro el. vedení 400 kV v ZÚR JMK nebo v PÚR ČR TEE03, TEE28, E26 a E27.

Byly identifikovány potenciální významné negativní kumulativní vlivy navrhovaného koridoru pro výstavbu vysokorychlostní železniční trati DZ13 v A3b ZÚR JMK na migrace velkých savců se stávající dálnicí D1 a s navrhovaným koridorem pro výstavbu nebo rekonstrukci čtyřpruhových silnic v ZÚR JMK DS10.

Pro minimalizaci kumulativních a synergických vlivů jsou navržena odpovídající opatření v kap. A.8 a A.11., která jsou zohledněna v A3b ZÚR JMK.

Přeshraniční vlivy

V rámci hodnocení vlivů A3b ZÚR JMK na životní prostředí a veřejné zdraví nebyly identifikovány žádné potenciálně negativní vlivy přesahující hranice České republiky.

Vyhodnocením nového koridoru DZ13 navrženého v A3b ZÚR JMK byly identifikovány vlivy zanedbatelného charakteru, které nemohou zásadně ovlivnit kvalitu složek životního prostředí v území za hranicemi Jihomoravského kraje v rámci České republiky.

Porovnání variant

A3b ZÚR JMK je navržena v jedné variantě. Bylo provedeno porovnání varianty aktivní s variantou nulovou. Z porovnání vyplývá, že z hlediska vlivů na životní prostředí je vhodnější varianta nulová.

Na základě výsledků hodnocení nebyly zjištěny takové významné vlivy na životní prostředí a lidské zdraví, aby bylo nutné navrhovat další variantní řešení. Zjištěné potenciální negativní vlivy A3b ZÚR JMK lze minimalizovat navrženými opatřeními. Tato opatření jsou již obsažena v platné ZÚR JMK (kap. D odst. (71)), nebo byla doplněna do výrokové části do úkolů územního plánování v rámci A3b ZÚR JMK.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad v souladu s ustanovením § 21 písm. k) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, na základě návrhu A3b ZÚR JMK, podkladů dle ustanovení § 42a stavebního zákona a vyhodnocení vlivů této aktualizace na životní prostředí a na lokality soustavy Natura 2000, vydává postupem dle ustanovení § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Aktualizace č.3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje“

Verze po veřejném projednání

všechny požadavky, kterými budou zajištěny minimální možné dopady realizace Aktualizace č. 3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje na životní prostředí

a veřejné zdraví jsou již obsaženy v ZÚR JMK nebo budou uplatňovány v navazujících řízeních.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu podle ustanovení § 10g odst. 4 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a příslušných ustanovení stavebního zákona zohlednit požadavky vyplývající z tohoto stanoviska.

Předkladatel, resp. pořizovatel Aktualizace č. 3b Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje je povinen postupovat podle ustanovení § 10g odst. 5 a 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a zveřejnit schválenou koncepci včetně zpracovaného prohlášení.

Ministerstvo životního prostředí rovněž upozorňuje na povinnost zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a další povinnosti plynoucí z ustanovení § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí ve smyslu bodu 10 přílohy k stavebnímu zákonu.

Předkladatel zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup vypořádání všech stanovisek dotčených orgánů, vyjádření, námitek a připomínek obdržených po celou dobu přípravy koncepce včetně veřejného projednání, a to jak ke koncepci, tak i k jejímu vyhodnocení vlivů na životní prostředí.

ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence